

Po teh besedah vzdigne se ves zbor.

Po tem preide zbor k 2. točki dnevnega reda, k volitvi tajnika. Odbornik g. J. Murnik poroča o tej točki, da je glavni odbor razpisal službo tajnikovo, izrednega občnega zbora pa ni sklical v ta namen, ker so za izvrševanje rednega posla zadostovale moči odboru ostale. Vsled razpisa službe tajnikove oglašil se je samo potovalni kmetijski učitelj E. Kramer, ki je svoji prošnji priložil spričevala o odličnih izpitih iz poljedelstva in ima tudi vse druge tajniku potrebne lastnosti. Glavni odbor tedaj predlaga vsled soglasnega sklepa odborovega za dobo prihodnjih 5 let za tajnika izvoliti gosp. E. Kramerja.

Pri volitvi, ki na to sledi, oddanih je bilo 39 glasovnic, katerih 36 je imelo napisano ime „E. Kramer“, ena se je glasila na „L. Robiča“, ena na ime „Kastelic-a“, ena pa je bila prazna; izvoljen je bil tedaj E. Kramer s 36 glasovi.

Na vprašanje predsednikovo: ali izvoljeni sprejme volitev, odgovori ta, da sprejme tajništvo, ako mu bode vlada to privolila, in izreka upanje, da bode družbo zadovoljil. Potem omenja, da se je pri glavnem odboru na podlagi družbenih pravil oglašil, da namerava pri občnem zboru govoriti o tem, kako bi se spodbudilo delovanje družbenih podružnic, da pa po obširnih predmetih, katere ima občni zbor še obravnavati, ni pričakovati, da bi prišel on prej na vrsto, kakor na večer ob 6. uri. Ker mu je pa na tem, da družbi kot izvoljen tajnik razloži svoj program, nasvetuje na podlagi družbenih pravil, da se mu koj podeli beseda.

Na to oglašil se k besedi dr. Poklukar rekoč, da po njegovi misli ne bode treba preminjati vrste dnevnega reda, ker ravno predstoječe volitve zborovanju ne bodo jemale mnogo časa; pa tudi o družbenem poročilu ni pričakovati obširne debate, kar velja tudi za račun in proračun.

Za temi točkami pa ima po dogovoru glavnega odbora prvi besedo gospod K. Lukman, ki namerava o zelo važnih železničnih zadevah kratko poročati; za tem govornikom pa je namenjena koj beseda za gosp. Kramerja.

S tem pojasnilom zadovoljijo se vsi, in zbor prestopi k 2. točki dnevnega reda: izvolitvi treh udov glavnega odbora.

Pri glasovanju po listih dobili so: g. J. Jerič 36, g. L. Robič 30, g. J. Murnik 29 glasov, ki so tedaj izvoljeni. Razun teh dobil je dr. Vošnjak 10, Peruzzi 5 glasov. (Dalje prih.)

Nekaj o lastnem časniku kmetijske družbe kranjske.

Občni zbor kmetijske družbe sklenil je po nasvetu novoizvoljenega tajnika za vzbujenje podružnice poleg mnogo družih predlogov, naj z novim letom počenši družba izdaja namesto naznanil lastni kmetijski list, ter je tajnik predlog skušal vtetmeljevati s tem, da naznanila, kakor jih je družba izdajala do zdaj, niso potrebna in brez koristi, nadalje da bode mogoče njemu kot potovalnemu učitelju objavljati svoja predavanja, in konečno je skušal dokazati, da družba more izvršiti njegov predlog brez novih stroškov, ako opusti „naznanila“, in iz vsega tega bilo je jasno, kakor je govornik mnogokrat ponavljal, da to mora biti.

Gosp. Rih. Dolenc podpiral je Kramerjev predlog z naglasovanjem, da mu mora družba skazati zaupanje, da se ne sme ustavljati prošnjam in željam kmetovalcev, katere se uže ponavljajo leta in leta, in skuša ugovar-

jati formalnim razlogom gosp. Murnika, ki je dokazal, da predlog ali predlogi, stavljeni po gosp. E. Kramerju, niso bili prav nič vtetmeljeni, nekateri celo nerazumljivi in da naj se zato v pretresanje in rešitev izročé glavnemu odboru, kateri naj o tem poroča prihodnjemu glavnemu zboru, ako bi predloga izvršiti ne mogel. — Tudi dr. Poklukar se oglašil ter odločno protestira zoper sodbo mladega tajnika, da družba ni nič storila, sklicevaje se na vse drugačno sodbo vseh preteklih občnih zborov, vse naše dežele in vsega slovenskega ljudstva o delovanji in o zaslugah pokojnega tajnika dr. Bleiweisa za kmetijstvo naše; na kratko povdarjaje popolno nejasnost dokazovanja Kramerjevega in zavračevaje popolno nerresničnost trditve Dolenceve, da bi kmetovalci uže leta in leta ponavljali željo po lastnem listu kmetijske družbe, ter konečno naglasuje službeno dolžnost potovalnega učitelja, da z razumnim in dobrim podukom oživlja naše poljedelstvo in podružnice, ker je ravno za to nameščen in plačan.

Na mestu bo tedaj, si utetmeljenje predloga nekoliko bolj na drobno ogledati.

Prvo, s čemer „tajnik“ dokazuje potrebo lastnega časnika, je to, da so sedanja „naznanila“ nepotrebna in nekoristna. Ali je razglaševanje, kakoršno določujejo družbena pravila, potrjena po c. kr. vladi, potrebno ali nepotrebno, o tem, mislimo, imajo v prvi vrsti odločevati tisti, kateri so v pravilih to določili, tedaj vsa družba in c. kr. vlada, katera ima pravico in dolžnost, se natanko podučiti o delovanji družbe, kateri se zaupajo visoke, za podporo kmetijstva namenjene svote. — Govornik ni utetmeljeval nepotrebnosti „naznanil“, ker bi bil s tem tudi dokazal nepotrebnost posebnega lista.

Dalje je trdil govornik, da so sedanja „naznanila“ nekoristna in sicer zato, ker še le čez leto dni družniki zvedó, kaj se je zgodilo s sklepi občnega zbora.

Da ta ugovor razjasnimo, moramo omeniti prvič to, kar obsegajo „naznanila“, drugič pa, kako je do zdaj kmetijska družba razglašala vse, kar zadeva družbo in družbenike.

Uže pogled v naznanila kaže, da ne obsegajo edino obravnav občnega zbora, temveč vse pomenljivo o delovanji kmetijske družbe celega preteklega leta; naravno je tedaj, da se nahajajo v njih poročila o starejih, pa tudi najnovejih delih družbe. — Celó napak pa bi bilo, tvarino, ki se nahaja v „naznanilih“, primerjati z novicami svetovnimi, katere zanimajo samo, dokler so nove, a potem ne. — Veči del tega, kar družbe storé v povzdigo kmetijstva, zgodi se redno s pomočjo vlade, in se uže zato ne rešuje mahoma. Ako ima pa družba izvršiti kaj nujnega, posluži se enako privatnim osebam telegrafa, osebne pisma ali naznanil, katera se družbenikom osebno dpošiljajo, ali časnikov, o katerih sme misliti, da v roke dohajajo večini udov itd.

Morebiti je mislil gosp. govornik, da „naznanila“ tudi zato niso koristna, ker so presuhoparna, obsegajoča samo uradno delovanje glavnega odbora. Pa temu ni tako, ker nezanimivega za kmetovalca ni skoraj nič, o čemer sklepa družba; „naznanila“ pa obsegajo tudi mnogokrat prav zanimive razprave in poročila do c. kr. vlade, in ako bode novi tajnik morebiti spisaval bolj zanimive spise, popravila bi se tudi v „naznanilih“ pomanjkljivost, ako bi jo bil do zdaj morebiti kdo nahajal v njih.

Nam se tedaj dozdeva, da govornik ni ne dokazal nepotrebnosti ne nekoristnosti „naznanil“, še manj pa s tem potrebo lastnega lista.

Ako si ogledamo drugi tajnikov vzrok v dokaz potrebe lastnega lista, „da bode imel kje objavljati svoja

predavanja“, smo pa prav resnično v zadregi, ali si ogledati poprej razlog sam ali govornika, kateri ga izusti. V občnem zboru odgovoril je na ta ugovor tajniku dr. Poklukar rekoč, da ga je on koj, ko je došel po svojem imenovanju za potovalnega učitelja, naprosil, naj mu pošilja govore, ker upa, da bode zanimivo za vse kmetovalce, kar bo predaval v posamesnih krajih. Toda kaj je bil vspeh te prošnje? Vspeh bil je ta, da se do zdaj skoraj o nobenem predavanju ni čulo zanesljivega, vsaj vredništvu „Novic“ ni došlo ne eno poročilo Kramerjevo, pa tudi v družih slovenskih časnikih nismo brali nikdar avtoriziranega poročila. Zato smemo vendar vprašati mi in z nami vred kmetovalci vse dežele, za katere je potovalni učitelj nameščen, kdo je temu kriv, da tisti, ki so toliko let prosili za kmetijskega učitelja, zdaj ne zvedó, kaj on dela in uči, in ali je podučevanje njegovo uspešno ali ne?

Mi mislimo, da gosp. Kramer, ki naprošen ni skrbel, da bi bilo mogoče objavljati njegova predavanja, vsaj ne bi smel tožiti pri občnem zboru, da tega ni mogel, in to navajati kot vzrok za potrebo lastnega lista.

Eno je se ve da resnično, da na prošnjo vredništva bodi si tega ali unega lista sme učitelj odgovoriti „da“ ali „ne“, ker gospodar njegov je c. k. vlada.

Oglejmo si tedaj, ali ni morebiti vsaj vlada pri nameščenju potovalnega učitelja kaj poskrbela za to, da kmetovalci izvedó, kaj kmetijski učitelj uči.

Ker bode prav kmalu minulo štirideset let, odkar so „Novice“ organ kmetijske družbe brez vsake plače, zato je tudi vredništvo „Novic“ čulo, da je c. kr. vlada po vprašanju kmetijske družbe potovalnemu učitelju v njegovi „Dienstesinstruktion“ v §. 8 naložila dolžnost, „da s koncem vsacega meseca deželni vladi (razun družega) naznanja bistveni obseg predavanj“ — in zadnji stavek citiranega §. se glasi: „der wesentliche Inhalt seiner Wandervorträge wird durch das Fachblatt „Novice“, sowie durch die „Laib. Ztg“ veröffentlicht werden, damit solche ein Gemeingut der Bevölkerung werden“, to je: „Bistveni obsežek njegovih popotnih predavanj bode se po strokovnjaškem listu „Novice“ in po „Laibacher Zeitung“ prijavil, da jih more izvedeti vse prebivalstvo.“

Ker potovalni učitelj toži, da ne vé kje priobčiti svojih predavanj ter se je izgovarjal pri občnem zboru z vprašanjem do navzočih: „ali hoče svojim poslušalcem reči danes: naročite si „Narod“, jutri: naročite si „Ljudski glas“, drugi dan morebiti: naročite si „Brencljna“; po teh vprašanjih se smejo kmetovalci naši nadjati, da namerava naš kmetijski učitelj v svojih predavanjih skrbeti za prav mnogvrstno tvarino, tudi za „Brencljna“ kaj, toraj smemo tudi mi vprašati g. Kramerja: ali je bral on svojo instrukcijo? in ali vé, kaj mu je gledé predavanj dolžnost, ali vé, da ima po svoji službi izrečno dolžnost; naznanjati deželni vladi vsak mesec vse bistveno svojih predavanj in to tako, da iz teh poročil more vse prebivalstvo naše dežele podučevati se?

Vprašati bi imeli še marsikaj, kar pa za danes še opustimo; le eno upanje pa moramo v interesu naših kmetovalcev uže danes izreči, namreč upanje, da bode c. k. deželna vlada vprihodnje malo bolj strogo na to gledala, da potovalni učitelj spolnuje svoje dolžnosti, in da se vprihodnje ne bode skrivalo, kar ima izvedeti pravico vsa dežela.

Izgledi, katere je govornik na pomoč klical iz sosednih dežel, za glavni odbor niso bili novi, ker dobiva one liste, odkar izhajajo, ne da bi ga bili zapeljali s tako poskušnjo zamenjati našo dosedanjo metodo; pa

tudi postopanje kmetijske družbe štajarske se mu bo težko zdelo vabljivo, ker tam družba plačuje po 600 gld. samo za to, da sme prilagati svoj list „Slov. Gosp.“. Pri vsem opisovanju cvetečega stanja unanjih kmetijskih družeb pozabil pa je tajnik opozoriti na to, da vse omenjene dežele imajo uže zdavnej ali lastne kmetijske šole ali pa tudi še zraven večletno podučevanje po dobrih potovalnih učiteljih. Pri nas pa z učiteljem poskušamo še le eno leto.

Prav tako malo srečni so bili računski tajniki, s katerimi je skušal dokazati, da vsa ta prememba ne stane ničesar.

Preidemo tedaj k razlogom družega zagovornika Kramerjevega predloga, gosp. R. Dolenca. Ta je trdil, „da moramo tajniku skazati zaupanje, in drugič, da je predlog njegov želja, katero uže kmetovalci ponavljajo leta in leta“.

Zadnjo trditev ovrgel je govorniku dr. Poklukar v obraz, sklicevaje se na vse prejšnje zборе, v katerih se sploh le zinilo ni o novem lastnem časniku. — Pa tudi gledé zaupanja pritožiti se menda gosp. Kramer nima vzroka, ker glavni odbor odprl mu je vse svoje prostore koj po prihodu njegovem in za tajnika priporočil ga je občnemu zboru soglasno, akoravno je o delovanju njegovem preteklega prvega leta prav malo izvedel; zaupanje skazati mu je bil namenjen tudi po nasvetu Murnikovem, ki je šel na to, njegove predloge prevdariti, in ako so res mogoči in družbi koristni, izvršiti jih.

Večega zaupanja ne more lahko zahtevati novo došel, malo poznan človek; in glavni odbor, v katerem brezplačno delajo odborniki uže 10, 15 do 36 let, imajo tedaj o tem, kaj in kako se ima delati kmetovalcem na prid, morebiti tudi nekoliko skušnje, — ne more lahko več storiti v takem slučaju, ako misli, da bode tudi v prihodnje imel brezplačno delo in odgovornost ves odbor, ne pa samo tajnik.

Tudi se je sklicavalo v občnem zboru na sklepe nekaterih podružnic, podobne predlogu tajnikovemu. Nam se zdi, da ravno podrobnost predlogov bi pričala za neko sorodnost njihovo. Morebiti bi tudi o tej zadevi novi tajnik vedel kaj povedati, ker tudi o tem ni ravno skrivnostno ravnal, kdo mu je vedno bobnal po ušesih, da mora kmetijska družba imeti lastni list.

Glavni odbor ima tedaj nalog, rešiti sklep občnega zbora. Kako ga bode rešil o tem, mi nimamo določevati, upati hočemo, da ga reši na korist družbe in kmetovalcev, pa tudi v obrambo časti svoje preteklosti in časti moža, kateremu vrednega naslednika žalibog ne bo kmalu dobila družba.

Gospodarske novice.

* *Sodba dunajskega lista o sedanjih komisarijih na dunajskem živinskem trgu.* List zadruga dunajskih gostilničarjev tako-le opisuje sedanje razmere na dunajskem živinskem trgu: „Danes, ko so živinski komisarji vsi sklenjeni, ter je samo v njihovi volji, kako in po kateri ceni se ima Dunaj preskrbeti z mesom; danes mora mali mesar beračiti pri komisarji ali pri velikem mesarji, da mu prepusti eno živinče, in ako ti gospodje nočejo, pa ne dobi sploh nič. Vprašamo: ali se smejo trpeti razmere, po katerih se oskrbovanje mesa za milijon prebivalcev glavnega mesta po vsem na jako dobičkarsko voljo dá dvema dvanajsterkama prebrisanih spekulantov? itd.“